TURNEU SHAKESPEAREAN ÎN U. R. S. S.

Teatrul Memorial din Stratford-upon-Avon a întreprins un lung turneu în Uniunea Sovietică, bucurîndu-se de o călduroasă primire. Presa sovietică a publicat numeroase şi detaliate cronici la spectacolele prezentate de renumita trupă engleză. La primul spectacol, *Romeo şi Julieta*, jucat la Leningrad, G. Kozinţev publică în paginile revistei „Sovetskaia Kultura" o amplă şi pozitivă analiză. Arătînd că jocul actorilor, sobru dar totodată plin de concentrată pasiune, pune şi mai mult în valoare textul clasic, cronicarul scrie: „Regizorul Glen Biem Shaw şi trupa sa au rezolvat cu succes una din cele mai dificile sarcini ale teatrului shakespearean: îmbinarea realismului cu poezia". Pe scenă a apărut viaţa în toată plenitudinea ei, oamenii, aşa cum sînt, cu relaţii veridice şi sentimente autentice. Nu se simte nici o clipă convenţionalismul teatral sau teatralismul ieftin. Aşa scria şi Shakespeare. Poezia lui este plină de tablouri din viaţă, de amănunte cotidiene. Precizia realismului în creaţia lui se îmbină cu forţa înaripată a poeziei. Mai cu seamă acest lucru a fost demonstrat, cu pregnanţă, de actorii englezi. Ei au vădit un profund respect pentru marea poezie shakespeareană, începînd cu redarea ritmului versurilor şi sfîrşind cu reliefarea particularităţilor stilului shakespearean. Glen Biem Shaw a reuşit să obţină puritatea caracterelor poetice ale eroilor marelui Will. Vorbirea solemnă a ducelui de Verona (Antony Nicholls) contrasta cu vorbăria slugilor, iar stilul uşor afectat al lui Mercutio (Edward Wadward) nu se aseamănă prin nimic cu replica clară a fratelui Lorenzo (Cyril Luckham). Decorurile realizate de Motly (nume-sinteză, realizat prin îmbinarea numelor pictoriţelor Margaret Harris, Sophia Devine şi Elizabeth Montgomery) au contribuit în mare măsură la succesul spectacolului. Cronicarul consemnează impresionat numărul redus de detalii arhitectonice care, transformîndu-se, formau noi şi noi decoruri...

...Pe piatra rece a catafalcului se află întinse două corpuri nemişcate; amanţii din Verona au murit pentru a deveni nemuritori. Intr-o linişte deplină — nu se auzea nici muzica solemnă, nu se lăsa nici cortina îndoliată — a luat sfîrşit spectacolul *Romeo şi Julieta* al Teatrului Memorial englez.

Spectatorii moscoviţi au întîmpinat şi ei cu aceeaşi preţuire trupa Teatrului Memorial care, la Moscova, şi-a inaugurat turneul tot cu *Romeo şi Julieta*. La acest spectacol, „Sovetskaia Kultura" publică o cronică amplă sub semnătura lui Al. Anikist. Criticul remarcă printre altele că ceea ce a plăcut în primul rînd publicului moscovit, au fost ritmul şi naturaleţea interpretării. Regizorul Glen Biem Shaw a căutat să trezească interesul spectatorilor prin autenticitatea sentimentelor şi pasiunilor prezentate pe scenă. Se părea că el interpretase textul piesei ca şi cum ar fi fost scrisă de un dramaturg contemporan. Atenţia principală a regizorului a fost îndreptată spre fundamentarea psihologică subtilă a comportării tuturor personajelor din scenă şi a fost cum nu se poate mai potrivit să vedem pe scena de tradiţie a M.H.A.T.-ului — se spune în cronică — un spectacol în care domină veridicitatea sentimentelor şi autenticitatea caracterelor. Cronicarul subliniază că prospeţimea tinerească, naturală, a lui Romeo (Richard Johnson) şi a Julietei (Dorothy Tutin) le permite să-şi concentreze toate forţele în dezvăluirea gamei de sentimente a eroilor shakespeareeni, jocul lor caracterizîndu-se printr-o fermecătoare naturaleţe.

„Creaţia Teatrului Memorial este înaripată de dragoste pentru Shakespeare. Această dragoste este activă şi n-o poţi delimita cu noţiunea de «atitudine plină de grijă faţă de text». Teatrul nu vrea ca spectacolele lui să uimească printr-o monumentală măreţie statică şi nici să reprezinte o ilustrare la istoria teatrului shakespearean. El vrea să emoţioneze spectatorii." Astfel îşi începe A. Karaganov cronica la alt spectacol prezentat moscoviţilor de teatrul englez: *A douăsprezecea noapte*.

Iată de ce — continuă el — teatrul, deşi memorial, nu se ocupă totuşi cu restaurarea spectacolelor prezentate de „Globus" şi nu este preocupat să redea cu scrupulozitate, evenimentele trecutului îndepărtat, în acele forme scenice care erau obişnuite în vremuri de demult. Teatrul îşi spune cuvîntul său viu despre viaţa ce-şi găseşte fiinţă în piesele lui Shakespeare, iar acest cuvînt este adresat contemporanilor. In spectacolul *A douăsprezecea noapte* se simte suflul inovaţiei, năzuinţa spre o nouă tratare a paginilor de atîtea ori citite. Se înţelege că nu este vorba de o modernizare cu orice preţ. Teatrul nu foloseşte nici unul din şabloanele care reprezintă o repetare mecanică a unor forme de mult găsite. Atitudinea plină de grijă faţă de opera lui Shakespeare se îmbină aici cu năzuinţa de a folosi, cît mai din plin, experienţa vieţii şi experienţa artei însăşi, pentru interpretarea într-un spirit cît mai contemporan a comediei lui Shakespeare.

www.dacoromanica.ro

Spectacolul a fost privit cu mult interes de publicul moscovit. Spectatorii sovietici, care-l cunosc și-l iubesc pe Shakespeare și datorită numeroaselor montări sovietice, nu au putut să nu aprecieze înalta ținută a Teatrului Memorial. De altfel, și actorii englezi au simțit sensibilitatea cu care publicul sovietic a urmărit spectacolele lor. In interviul acordat revistei „Sovetskaia Kultura" — Glen Biem Shaw, regizorul trupei, a spus : „Dacă mă veți întreba ce părere am de felul cum am fost primiți în Uniunea Sovietică, vă voi răspunde că sîntem uluiți. Indrăznesc să spun că nici la Stratford pe Avon, n-am încercat sentimente atît de puternice de bucurie și recunoștință ca acelea pe care ni le-a trezit entuziasmul publicului sovietic. Acest lucru ne-a lăsat o impresie foarte puternică".

I. V.

CREAȚIA MEA ARTISTICĂ

S-au împlinit cincizeci de ani de luptă puși în slujba dezvoltării teatrului contemporan sau „vorbit" (Huatziui), cum i se mai spune în China.

În jumătatea de secol care s-a scurs, și mai ales în cei nouă ani de după eliberare, s-au înregistrat în toate ramurile acestei arte succese însemnate. Profit de prilej ca să vă împărtășesc — eu, o modestă slujitoare a scenei — cîteva din amintirile mele. Ca să cunoașteți și dumneavoastră, prietenii mei dragi, din aceste amintiri, ceva despre drumul dezvoltării teatrului în China și despre strînsa legătură ce există între acest drum și procesul de autoeducare a actorilor noștri.

Am îndrăgit teatrul încă din copilărie. Cu toate acestea, cînd am pășit pentru prima dată pe scenă nu pătrunsesem încă esența artei dramatice, nu știam cui trebuie să slujească și mai ales nu vedeam vreo legătură între teatru și politică.

La început, m-am urcat pe scenă, mînată mai mult de nevoia de a-mi cîștiga existența. În anul 1931, eram nevoită să-mi întrețin părinții, frații mai tineri și sora ; am părăsit Peipinul și, în căutare de lucru, am poposit la Șanhai. Aici, după evenimentele din 28 ianuarie 1932, am intrat în ansamblul teatral de cîntece și dansuri „Tzimei", jucînd în două spectacole : *Drumul vieții* și *Moartea unui actor cu faimă*.

În acea perioadă, mișcarea pentru dezvoltarea teatrului se afla abia la început ; spectacolele se puneau în scenă anevoie și nu atrăgeau decît un număr foarte restrîns de spectatori. Cu toate că reprezentației i se adăugau numere suplimentare, cuprinzînd cîntece și dansuri, aveam din ce în ce mai puțini spectatori. În cele din urmă, actorii au cunoscut foamea.

Ceilalți slujitori ai scenei erau tot atît de nevoiași ca și mine.

Așa, mînați de nevoia de a trăi, cîțiva prieteni săraci ne-am strîns laolaltă și ne-am hotărît să jucăm teatru. Dar — veți spune —, ca să-mi cîștig existența, nu era neapărată nevoie să mă urc pe scenă; puteam găsi și altă soluție. Numai că, vedeți, așa tînără și fără de experiență cum eram, de îndată ce am cunoscut mai îndeaproape scena și slujitorii ei, m-am legat sufletește de toate acestea, am îndrăgit din toată inima teatrul și nu-l mai puteam părăsi pentru nimic în lume.

Mișcarea pentru avîntul artei teatrale, în rîndurile căreia m-am încadrat mai tîrziu, începuse să cunoască înrîurirea partidului. Tocmai datorită conducerii de către partid, această mișcare a izbutit să înlăture toate greutățile și să se dezvolte neabătut în slujba țelurilor comune ale revoluției. Nu știam în acea vreme că

www.cimec.ro